

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

60111400 – ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ
бакалавриат таълим йўналишининг

МАЛАКА ТАЛАБЛАРИ

Тошкент – 2022

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат педагогика университети.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги _____ бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2022 йил «28» 08 даги 5 - сонли йиғилишида маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2022 йил «9» 09 даги 802 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаби олий таълимнинг Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкаси ва касб стандартларига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Халқ таълим вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

1.	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи.....	4
1.1.	Қўлланилиш соҳаси.....	4
1.1.1	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти бакалаврият таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.....	5
1.1.2	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	5
1.2.	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи.....	5
1.2.1	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	6
1.2.2	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	6
1.2.3	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	6
1.2.4	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	8
2	60111400-Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар	
2.1	Умумий компетенциялар.....	9
2.2	Касбий компетенциялар.....	10
2.3	Фанга доир компетенциялар.....	11
2.4.	Касбий квалификациялар.....	12
	Библиографик маълумотлар.....	

1. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи

60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш Миллий малака рамкаси, касб стандартлари, кадрлар буюртмачилари талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқиб кундузги ва кечки таълим шаклларида амалга оширилади.

Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади.

Кундузги таълимда бакалавриат дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

Бакалавриат ўқув дастурининг ҳажми таълим шакли (кундузги, кечки), фойдаланиладиган таълим технологияларидан қатъий назар 240 кредит бирлигини ташкил этади.

Бир ўқув йили учун бакалавриат таълим дастурининг ҳажми 60 кредитни ташкил этади.

Мазкур йўналиш доирасида ўқув дастурлари ўзаро яқин бўлган бакалавриат таълим йўналишлари бўйича асосий ва қўшимча мутахассислик (квалификация) бериш амалга оширилиши мумкин. Академик гуруҳ танлови асосидаги траекторияга кўра квалификация университет Илмий Кенгаши томонидан тасдиқланади.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши малака талабининг қўлланилиши.

Малака талаби 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча педагогика соҳасида кадр тайёрлайдиган олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

– 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул Олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи талабалари;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган Олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– Олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– Олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

– таълим йўналиши(таркиби)нинг бакалаврият таълим йўналишларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

- умумий ўрта таълим мактаб ўқитувчиси касб стандартига мувофиқ умумий ўрта таълимда ўзбек тили ва адабиёти фани ўқитувчиси мақомида педагогик фаолият олиб бориш;

- ўрта махсус ва профессионал таълимда ўзбек тили ва адабиёти фани ўқитувчиси сифатида педагогик фаолият олиб бориш;

- ЎЗРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти ва бошқа тармоқ илмий-тадқиқот институтларида мустақил тадқиқотчи сифатида илмий-педагогик тадқиқот ишлари билан шуғулланиш, хорижий мамлакатларда ташкил қилинган ўзбек тилини ўргатувчи курсларда, ўзбек тили ва маданияти марказларида фаолият кўрсатиш, оммавий ахборот воситалари, давлат бошқарув органлари, бошқа давлат ва нодавлат муассасаларида вазирлик ва ташкилот раҳбарларининг маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш, давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш масалалари бўйича маслаҳатчи сифатида касбий фаолият юритиш;

- умумий ўрта таълим мактаби директори касб стандартига мувофиқ таълим муассасасини бошқариш;

- Олий таълим муассасаларида услубчи, лаборант (кабинет мудир), тьютор сифатида фаолият юритиш каби комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади;

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари қуйидагилардан иборат:

ўзбек тили: назарий ва амалий, синхрон, диахрон, ижтимоий-маданий ва диалектологик аспектларда;

- нутқ маданияти ва услубияти, давлат тилида иш юритиш;

- ҳозирги ўзбек адабий тили ва ёзувлар;

- адабиёт: бадий адабиёт ва халқ оғзаки ижоди тарихий ва назарий

аспектларда, жаҳон адабиёти;

- таълимни бошқариш ва педагогик жараёнлар;
- ўзбек тили ва адабиёти таълими жараёнлари;
- ўқитишнинг замонавий педагогик технологиялари ва методлари, таълимнинг назарий масалалари;
- ўқитиш методикаси;
- лойиҳалаштириш асосида ўқув жараёнини бошқариш технологиялари, маъруза, амалий ва лаборатория машғулотларини лойиҳалаштириш ва ташкил этиш жараёни, шахсий ва касбий ахборот майдонини шакллантириш жараёни, мактабдан ташқари таълим муассасалари таълим-тарбия жараёни; таълим соҳасидаги муаммолар ва уларнинг ечимларини топишни ташкил этиш жараёни; таълимни бошқариш ва педагогик жараённи ташкил этиш;
- давлат тилида иш юритиш жараёнлари;
- оммавий ахборот воситалари фаолияти жараёнлари;
- ўзбек тили ва адабиёти таълими ҳамда унинг самарадорлиги ошириш бўйича илмий-тадқиқот жараёнлари;
- маънавий-маърифий тарғибот ишлари жараёнлари.

1.2.3. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- педагогик;
- илмий-тадқиқот;
- маънавий-маърифий;
- ташкилий-бошқарув;

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси куйидаги касбий вазифаларни бажаришга кодир бўлиши лозим.

Педагогик фаолиятида:

- **ўқув жараёнини режалаштириш:** ДТС ва ЎД ларининг мақсадларига мувофиқ ўқув режа ишлаб чиқиш, ўқувчиларнинг эҳтиёжлари ва қизиқишларидан келиб чиқиб ўқув дастурларини мослаштириш, фанларни корреляция ва интеграция тамойилларига кўра режалаштириш, дарснинг аниқ мақсад ва натижаларига кўра дарс режасини ишлаб чиқиш, дифференциал ёндашув асосида дарс шакллари ва усулларини режалаштириш, ўқув, намоёниш ва тарқатма материаллардан фойдаланишни режалаштириш;

- **таълим самарадорлигини таъминлаш:** дарс мақсадларига кўра

ўқувчилар имкониятидан келиб чиқиб вазифаларни белгилаш, дарс мавзусига мос намоёиш ва тарқатма материаллардан фойдаланиш, дарсда вақт таксимотини тўғри режалаштириш, таълим жараёнида АКТдан унумли фойдаланиш, ўқувчиларнинг ўзлаштириш натижаларига кўра дарсни ташкил этиш ва таълим беришдаги ёндашувларнинг самарадорлигини таҳлил қилиш, ўқувчиларнинг таълимий мақсадлари ва ёш хусусиятларига мос келадиган ўқитиш усуллари ва ёндашувларни танлаш, ўқитишнинг фаол усулларида фойдаланиш, ўқувчиларнинг асосий компетенциялари ва ҳаётий кўникмаларини ривожлантиришга йўналтирилган усуллардан фойдаланиш, ўқувчиларнинг жамоавий ва лойихавий ишларини ташкил этиш, ўз-ўзини назорат қилиш кўникмаларидан фойдаланиш, ўқувчиларга дифференциал ёрдам бериш, назария ва амалиёт уйғунлигини таъминлаш, ўқувчиларни мустақил фикрлаш имкониятини яратиш, дарсда мотивацияга эришиш, синфда самарали мулоқотга эришиш;

- **ўзлаштиришни баҳолаш ва қайта алоқани тақдим этиш:** таълим натижаларини баҳолаш учун турли усул ва воситалардан фойдаланиш, таълим натижаларини диагностика қилиш учун турли усул ва воситалардан фойдаланиш, таълим натижаларини таҳлил қилиш, дарс режаси ва усулларини мослаштиришда таҳлил натижаларидан фойдаланиш, баҳолаш мезонларини билиши ва амалда қўллаш олиши, мавжуд муаммоларни аниқлай олиши ва таҳлил қилиш

- **тарбиявий фаолиятни ташкил этиш:** тарбиявий ишларнинг замонавий, интерактив шакл ва усулларини машғулот ҳамда синфдан ташқари ишларда қўллаш, тарбиявий ишларда ўқувчиларнинг жинси, ёши, маданий ва индивидуал хусусиятларини инобатга олиши, таълим муассасасининг устави ва ички тартиб қоидаларига мувофиқ ўқувчилар учун аниқ одоб-ахлоқ қоидаларини ўрнатиш, ижтимоий соғлом муҳитни яратиш олиш, ўқувчиларда когнитив фаоллик, мустақиллик, ташаббускорлик, ижодкорлик фуқаролик позицияси, меҳнатга лаёқати, соғлом ва хавфсиз турмуш тарзи маданиятини ривожлантириш

- **хавфсиз ривожлантирувчи таълим муҳитини яратиш ва таъминлаш:** ўқувчилар орасида ўзаро ҳурмат муҳитини яратиш, ўқувчиларга синф ҳаётида тенг имкониятлар яратса, низоли вазиятларда оптимал ечимли қарор чиқара олиши, ўқувчилар билан индивидуал ишлар олиб бориши, замонавий оммавий ахборот воситалари дунёсида хавфсиз ишлашга ёрдам бера олиш;

- **ўз-ўзини ривожлантириш ва касбий ўсиш:** мунтазам малака ошириш курсаридан ўтиш, фанга оид адабиётлар билан танишиб, янги билимларни амалиётда қўллаш, касбий фаолият юзасидан семинар ва тренингларда иштирок этиш ҳамда ташкил этиш, ўзаро дарсларда қатнашиш, дарсларни таҳлил қилиш, очик дарслар ўтказиш, касбий фаолиятда керакли ўзгаришларни амалга ошириш;

- **ҳамкасблар ва таълим олувчиларнинг ота-оналари (уларнинг ўрнини босувчи шахслар) билан ҳамкорлик ўрнатиш:** ўқувчиларнинг ота-оналарини (уларнинг ўрнини босувчи шахсларни) таълим жараёнига мактаб

хаётига жалб қилиш, ўқувчиларнинг ота-оналарини (уларнинг ўрнини босувчи шахсларни) ўқувчиларни ривожланиши ва таълим муҳити тўғрисида қарор қабул қилишда иштирок этишга жалб этиш, тарбиявий муаммоларни ҳал қилишда ва ўқувчиларни ҳаётга тайёрлашда бошқа педагогик ходимлар ва мутахассислар, жамоат ташкилотлари ва бўлимлари (Ёшлар иттифоқи) билан ҳамкорлик қилиш;

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

– ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши соҳасида илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;

– ўзбек тили, ўзбек адабиёти, тилшунослик, адабиётшунослик, чоғиштирма тилшунослик соҳасида олинган назарий ва амалий билимларни қўллаш орқали илмий тадқиқотлар олиб бориш;

– ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши фанларига доир интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга мувофиқ ҳолда қидириш ва топшиш ҳамда амалиётга бевосита татбиқ этиш;

– ўз тадқиқоти мавзусига оид инглиз, рус, араб ва форс тилларидаги манбаларни ўқиш, таржима қилиш ва амалда қўллаш;

– эски ўзбек тилида ёзилган кўлёзма манбаларни ўқиш ва татбиқ қила олиш;

– тил ва адабиёт ўқитишнинг самарали методларига оид, хорижий давлатлардаги илмий тўпламлар, илмий тадқиқотларни ўрганиш.

– ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши ўқитиш методикаси таълим йўналишларидаги фанларга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганиш;

– илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

– маълумотларни жамлаш, қайта тайёрлаш, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

– ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналишига доир тадқиқот натижалари ва ишланмаларини татбиқ этиш қобилиятларига эга бўлиши керак.

Маънавий-маърифий фаолиятида:

– маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиши, уни ташкил этиш методикасини эгаллаш, ўқувчилар онгига миллий истиклол ғоясини сингдириш;

– ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини билиши;

– глобаллашув шароитида кечаётган жараёнларда ахборот коммуникация технологияларининг ўрни ва таъсири ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш;

– вазирлик ва ташкилотлар раҳбарларининг маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш, давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш бўйича малака ва тажрибага эга бўлиш;

– маҳаллаларда маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича индивидуал суҳбат ўтказиш;

– миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишда, умуминсоний кадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни очиб бериш қобилиятларига эга бўлиши керак.

Ташкилий-бошқарув фаоллигида:

– педагогик ва ахборот технологиялардан фойдаланган ҳолда таълим жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

– атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

– жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;

– фикрлар ҳар хил бўлган шароитда тўғри қарор қабул қилиш;

– бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишнинг натижаларини баҳолаш қобилиятларига эга бўлиш.

2. 60111400 - Ўзбек тили ва адабиёти таълим йўналиши таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

2.1.1. Шахсий ўсишга интилишни шакллантириш ва объектив баҳолаш, шунингдек, таълим олувчиларнинг интеллектуал ривожланиш даражасини ошириш кўникмаларига қобилиятлилиқ.

2.1.2. Ижтимоий ва касбий вазифаларни ҳал этишда ижтимоий, гуманитар ва иқтисодий фанларнинг асосий қоидалари ва методларидан фойдаланишга қобилиятлилиқ.

2.1.3. Она тилида ўз фикрларини тизимли ва эркин баён этиш, илмий матнлар билан ишлаш, оммавий нутқ сўзлаш учун она тили ва чет тилларидан бирида ёзма ва оғзаки нутқ кўникмаларини эгаллаганлиқ.

2.1.4. Мулоқотга киришиш ва махсус матнларни тушуниш учун чет тиллардаги билимлардан фойдаланиш.

2.1.5. Ахборотни олиш, сақлаш ва қайта ишлаш метод, усул ва воситаларидан фойдаланиш; глобал компьютер тармоқлар билан ишлаш кўникмаларига эгаллиқ.

2.1.6. Ижтимоий ўзаро ҳаракатга киришишда таълим иштирокчиларининг этномаданий ўзига хосликларини ҳисобга олиш.

2.1.7. Ахлоқий меъёрлар ва маънавий маданиятни ўзлаштириш.

2.1.8. Илмий тадқиқотларни ташкил этиш, илмий билиш ютуқларига эришиш тамойилларини англаш;

2.1.9. Гигиена, меҳнат муҳофазаси ва ташқи таъсирлардан химоя қилиш қоидалари талабларига мувофиқ, соғлом турмуш тарзи кўникмаларини шакллантиришга қобилиятлилик.

2.2. Касбий компетенциялар:

2.2.1. Ўқув-тарбия жараёнини моделлаштириш ва уни таълим амалиётига татбиқ этиш;

2.2.2. Турли ёш даврларида инсоннинг ҳулқ-атвори ва фаолиятини бошқаришнинг ўзига хосликлари, психик ва психофизиологик ривожланишнинг махсус қонуниятлари ҳамда индивидуал ўзига хосликларини ҳисобга олиш воситаларидан фойдаланиш қобилиятига эгаллик;

2.2.3. Психологик ва педагогик тадқиқотларнинг миқдор ва сифат методларини эгаллаганлик.

2.2.4. Турли ёш гуруҳидаги болаларнинг ривожланиши, мулоқоти, фаолиятини ташхис этиш методларидан фойдаланиш қобилиятига эгаллик;

2.2.5. Ўқитиш, тарбия, ривожланишнинг турли назарияларига доир билимлар, таълимнинг турли босқичларида ўқитиш дастурларидан фойдаланиш қобилияти;

2.2.6. Болаларнинг хилма-хил фаолиятини ташкил этиш усулларини эгаллаганлик;

2.2.7. Таълим жараёни субъектларининг биргаликдаги ҳамкорликдаги фаолияти ва шахслараро ўзаро ҳаракатини ташкил этиш усулларини эгаллаганлик;

2.2.8. Педагогик касбининг юксак ижтимоий аҳамият касб этишини тушуниш, касбий этика тамойилларига риоя қилиш;

2.2.9. Жамиятнинг ижтимоий-маданий тузилмасининг ўзига хосликлари, шунингдек, миллий тарбиянинг қонуният ва тамойилларини ҳисобга олган ҳолда, кўпмаданиятлилик муҳотида касбий фаолиятни ташкил этиш усулларини эгаллаш;

2.2.10. Касбий вазифаларни ҳал этишда фанлараро ва ваколатли тузилмаларнинг биргаликдаги фаолиятида иштирок этишга қобилиятлилик;

2.2.11. Касбий фаолиятда бола ҳуқуқлари тўғрисидаги асосий халқаро ва миллий меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлардан фойдаланиш қобилияти;

2.2.12. Танқидий фикрлаш методикасини ўзлаштирганлик;

2.2.13. Ўзбек тили ва адабиёти фани бўйича ўқувчиларга давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурларига асосланган назарий ва амалий ўқув машғулотларини олиб боришни таъминлаш;

2.2.14. Ўқувчиларни фанлар бўйича олимпиадаларга, турли мусобақаларга, илмий конференция ва фестивалларга тайёрлаш, очик дарслар ташкил қилиш, фан тўғарақлари ишларига раҳбарлик қилиш;

2.2.15. Ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишда намунавий инновацион технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;

2.2.16. Ўзбек тили ва адабиётига оид назарий билимларни мунтазам такомиллаштириб бориш, она тили ва адабиёт фанларининг долзарб масалаларини илғай олиш, ўқитувчилик фаолиятида қўллай билиш ва ўқувчиларга етказа олиш;

2.2.17. Ўзбек тили ва адабиёти тарихи, таълимоти ва назариялари, йирик намоёндалари, тилшунослик ва адабиётшуносликнинг фан соҳаси сифатида шаклланиши, ушбу соҳадаги турли мактаблар, олимларнинг концепция ва илмий ёндошувларини билиш;

2.2.18. Инклюзив таълимга қадриятли муносабатнинг таркиб топганлиги;

2.2.19. Таълим олувчиларга ўзгарувчан меҳнат бозори талабларига мослашувчанликка доир компетенцияларни ривожлантиришга ёрдам берадиган ва фаол фуқаролик позициясини шакллантиришга имкон берадиган натижавийлик ва мобилликка йўналтирилган ўқитишга қобилиятлилик.

2.3. Фанга доир компетенциялар.

2.3.1. Ўзбек тили ва адабиёти таълимининг ўзига хосликларини англаш, турли типдаги таълим муассасаларида ўқувчиларни ўқитишда узвийликни амалга ошириш воситаларини эгаллаганлик;

2.3.2. Ўзбек тили ва адабиётининг назарияси ва амалиёти доир замонавий билимларни эгаллаганлик;

2.3.3. Ўзбек тили ва адабиётига доир билим, кўникма ва малакаларни қўллай олиш ҳамда эгалланган таянч билимларни ўқувчиларга етказиш қобилияти;

2.3.4. Ўзбек тили ва адабиёти фани бўйича ўқувчиларга давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурларига асосланган назарий ва амалий ўқув машғулотларини олиб боришни таъминлаш;

2.3.5. Ўқувчиларни фанлар бўйича олимпиадаларга, турли мусобақаларга, илмий конференция ва фестивалларга тайёрлаш, очик дарслар ташкил қилиш, фан тўғараклари ишларига раҳбарлик қилиш;

2.3.6. Ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишда намунавий инновацион технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;

2.3.7. Ўзбек тилининг бир неча юз йиллик шаклланиш ва тараққий этиш динамикасини кузатиш, даврлар оша етиб келган қўлёзма манбалар ва уларнинг мавжуд нашрларидаги ашёвий материалларга суянган ҳолда фонетик, морфологик, лексик ҳамда синтактик хусусиятлари ҳақида билим бериш малакасини эгаллаганлик;

2.3.8. Алишер Навоийнинг ҳаёти ва ижоди ҳақидаги энг муҳим маълумотлар, поетикаси, дostonлари ва насрий асарларини шарҳлаб ўқиш ва ўқувчиларга етказиш кўникмасини ривожлантириш.

2.3.9. Бадиий адабиётнинг умуминсоний моҳияти, бадиий асарларни илмий-эстетик таҳлил қилиш кўникмасини ўстириш.

2.3.10. Миллий бадиёт намуналари ва халқ оғзаки ижоди, шунингдек, истиқлол даврида яратилган асарларни таҳлил қила олишга қобилиятлилик.

2.3.11. Давлат тилининг ривожланиш қонуниятлари, унинг структуравий ва системавий хусусиятлари, фонетик, лектик, семантик, грамматик, график тизимлари, орфографик ва орфоэпик меъёрлари ўзлаштириш лаёқатини эгаллаганлик.

2.3.12. Ўзбек тилининг морфемик, сўз ясалиши ва морфологик ва синтактик тизимини ўзлаштирганлик ва амалда қўллай олиш малакасини шакллантириш.

2.3.13. Адабий-бадий асарларни ўқиб-ўрганиш, таҳлил ва тадқиқ қилиш, адабий жараённи мунтазам кузатиб бориш, матн устида ишлаш ҳамда фан соҳасига доир замонавий технология, метод, воситаларни қўллай олишга қобилиятлилик;

2.3.14. Тилларни, грамматикани ва категорияларни тушунишни тизимлаштириш, танкидий илмий маълумотларни танлаш ва улардан фойдаланиш кўникмасига эга бўлиш.

2.3.15. Оғзаки ва ёзма нутқнинг ифода этишнинг асосий шаклларини ўзлаштириш ва самарали таълим технологияларидан фойдаланилган ҳолатда матнни тушуниш малакасини ҳосил қилиш.

2.3.16. Ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш методикаси фанининг ривожланиши, тарихи, педагогик технологиялар, ўқитиш методлари, ўқитиш воситаларини амалиётга самарали қўллай олиши, таълимни ДТС меъёрлари, ўқув дастурларига кўра ташкил этиши, баҳолаш мезонларини тушуниши, халқаро баҳолаш тадқиқотларини билиши ва ўқувчиларнинг табиий-илмий саводхонлигини (PISA контекстлари) ривожлантириш фаолиятида замонавий таълим технологияларидан самарали фойдалана олиш кўникма ва малакаларига эга бўлиши.

2.4. Касбий квалификациялар:

- Умумий ўрта таълим мактаблари, ихтисослашган мактаблар, лицей ва профессионал таълим муассасаларида ўзбек тили ва адабиёти фанларидан дарс бериш; Олий таълим тизимида услубчи, тьютор, кабинет мудири; ишлаб чиқариш объектлари ва ташкилотларда лаборант; фанлар академияларида лаборант-тадқиқотчи мутахассис квалификацияларига эга бўлиш мумкин.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланиши мақсадга мувофиқ:

Ўқув даврлари	Хафта тақсимоти
Назарий ва амалий таълим	40-65%
Шу жумладан, аудитория (контактли) ва мустақил таълимнинг нисбати	40/60 нисбатдан 50/50 % нисбатгача
Аттестация	6-15%
Таътил	8-15%
Малакавий амалиёт	6-25%
Битирув малакавий иши	2-7%

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

Давлат таълим стандарти, малака талаблари, ўқув режа, компетенция, модуль, касбий фаолият соҳаси, касбий фаолият объекти, касбий фаолият тури, амалиёт, амалиёт объекти, кадрлар сифати, юклама, юклама ҳажми

Малака талабини ишлаб чиқишда фойдаланилган касб стандарти:

Касб стандарти номи	Касбий фаолият тури	Касб стандартининг қайд қилиш рақами	Касб стандартини амалиётга жорий этиш санаси
Умумий ўрта таълим мактаб ўқитувчиси	Умумий ўрта таълим педагогик фаолият	P.003.1286/И-21	23.08.2021 №332 ИЧ

Манба: Касб стандартлари реестри. Манба: Касб стандартлари реестри, <https://prof-standart.uz/uz/profStandart/1291>

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари
хамда кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат педагогика университети
Ректор А.Киргизбаев
2022 йил « _____ » _____
М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Кадрлар буюртмачиси:

ОЎМТВ хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илгор
технологияларни тadbик этиш маркази

Директор Ш.У.Якубов

2022 йил « _____ » _____
М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими
вазирлиги хузуридаги Республика таълим
маркази

Директор Ш.Ш.Сагтаров

2022 йил « _____ » _____
М.Ў.

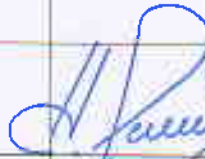

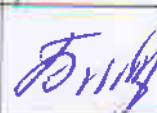
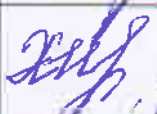

Жиззах давлат педагогика
университети
Ректор
2022 йил « _____ » _____
М.Ў.

Кўкон давлат педагогика институти
Ректор

2022 йил « _____ » _____
М.Ў.

**60111400 – Ўзбек тили ва адабиёти бакалаврият таълим йўналиши бўйича
ишлаб чиқилган
малака талаби мазмуни бўйича ишчи гуруҳи**

№	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзолари	аъзоларнинг Ф.И.Ш	Лавозими, илмий даражаси ва унвони	Имзо
1	раис	Х.Ш.Кадиров	Низомий номидаги ТДПУ ўқув ишлари бўйича проректори	
2	раис ўринбосари	Ш.А.Абдуллаева	Низомий номидаги ТДПУ Тиллар факультети декани	
3	аъзо	Бурханова Феруза Абдураззоқовна	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси мудири	
4	аъзо	Эгамова Шоҳида Джалиловна	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси доценти, ф.ф.н.	
5	аъзо	Қахрамонов Курдош Ялғашевич	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси профессори, ф.ф.д.	
6	аъзо	Абдужабборова Феруза Абдуназаровна	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси доценти в.б., ф.ф.н.	
7	аъзо	Досанов Нуриддин Халиллуллаевич	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси доценти в.б., ф.ф.н.	
8	аъзо	Шоимов Азимкул Каримкулович	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси доценти в.б., ф.ф.н.	
9	аъзо	Оманова Мубора Абдуразақовна	Низомий номидаги ТДПУ Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси катта ўқитувчиси, PhD.	

Ўқув ишлари бўйича проректор

 Х.Ш.Кадиров

Ўқув-меъёрий ҳужжатларни
такомиллаштириш бўлими бошлиғи

 Б.Дж.Саттарова

Факультет декани

 Ш.А.Абдуллаева